

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A jövő.

Ha az ebéd utáni kávénál bekoppan a szemünk Petrozsény fényes jövője táru elé. Látjuk Petrilla és Livazény egyesülésével egy tizenhat ezer lakosú várossá tömörülését, melyen a szurduki szorostól Csimpáig villamos közúti tartja fön a közlekedést, s az izzolámpák fényözönében látjuk tündökleni a köz- és magánépületek tornyait is kupoláit.

A főtéren már is ott diszlik az 55.400 fonton épült fayance — és majolikával ékített két tornyu és kupolás Hótel de Ville.

Az igazságügyi palota; a villa rendszerben épült közigazgatási kuria, telekkönyvvél. Az adószedő pénzügyi kaszárnya, az ötszáz főre berendezett angol parkban folynak a határrendőrség gyakorlatai; a polgárság nagy lelkűségéből felajánlott piactereinket összetalálkoznak kelet minden drágaságai, észak puha prémjeivel s nyugat kényelmi iparcikkjeivel; az *akademia* tégláit és porondját már szorgalmasan termelik s takarékpénztárunk váltótárczájában már nem kilencz, hanem kilencz száz millió hever. Mindnyájan ösmerjük a „terülj abrosz” meséjét, csak szólni kell s minden kívánságunk teljesül.

Petrozsény képviselőtestületének f. hó 22-én hozott határozatai úgy tünnek fel előttünk mintha így tavasszal a bővizű patakpartján megállva elhatároznók, hogy e viz eleven erejét nem hagyjuk veszendőbe menni, hanem malmokat, gyárokat építünk reá s a hegyen levő dűserdők szálkait kivágva abból hatalmas miveket építünk s midőn a nyár

elkövetkezik s csak egy-két kereket képes hajtani az előbb hatalmas erővel lezuhanó patak azzal vigasztaljuk magunkat, hisz ez csak véletlen muló baj, meghozza az erőt az ősz, a tavasz s midőn évről-évre kevesebb vizünk lesz, már nemesak ősszel, de tavaszon is és befektetett hatalmas tőkénk ott hevernek a kiszáradt patak partján, csak akkor vesszük észre, hogy a letarolt erdőket nem gondoztuk, a föleseperedő fákat lerágták a kecskék a dűsabbán hajtókat elhordták diadalkapuk díszének, nincs már a vizek lefolyását szabályozó hatalmas szálerdő, mely a benne tenyésző bokrokkal és más növényzettel föltartja a rohanó záporokat és elraktározza, hanem végig zuhan az ár s sziklákat és törmelékét víve magával elborítja virágzó rétjeinket s szétzuzza minden építményünket.

Elég bőkezű volt a képviselőtestület sok hasznos, de nem föltétlenül szükséges létesítményre 120.000 mond százhuszezer koronát megszavazni, de három szavazat kivételével, egyhangulag elutasította az előjárás azon indítványát, hogy az állami iskola tovább fejlesztésére, t. i. tantermek és tanerők szaporítására adjon évenként ezer koronát. Az 1868 évi 38. t.-cz. 35. §-a a népiskolák felállítására és fentartására első sorban a községet kötelezi. A szerencse és körülmények összetalálkozása folytán az állam Petrozsény községében föntart egy hatosztályú és hat tanerővel ellátott népiskolát, nemhogy fölmentené a községet törvényszabta kötelessége alól, hanem hálával fogadva a kormány ezen gondoskodását minden erejével ezen iskola tovább fejlesztésére kellene törekednünk, hisz ezen iskola első sorban Petrozsény előhaladásának képezi alapját; szülői

szeretettel, teljes figyelmünkkel is áldozatkészsgünkkel kötelességünk ezen iskolát a modern pedagógia legmagasabb polczára emelnünk. Petrozsény intelligenciájának színe-java áll azon iskola élén mint gondnokság, de ez visszavonul a vezetéstől, mert hát annyi a hiány, hogy képtelennek érzi magát azok potlására. Nem találjuk elfogadhatónak azon érvet, hogy a felsőbb hatóság indifferenzmusán megtörik minden jóakarattuk. Meg kell és meglehet találni a módokat, melyek előbb-utobb eredményre vezetnek

Eddig évenként több mint kétszáz tanköteles gyermek nőtt fel Petrozsényben, minden oktatás nélkül, mert nincs tanterem a mely befogadja s nincs tanító a ki tanítsa. Még azok is, a kik iskolába járnak oly nagy számban egy-egy tanító keze alatt, mit tanulhatnak? hisz azoknak fegyelmezése, nevelése már magában oly feladat, hogyha ennek megfelel mindenik tanító már köszönetünket és hálánkat érdemli; de hol van az ismereteknek legalább minimuma? Az ujjunkon számlálhatnók össze azokat, kik midőn a szüksége bekövetkezik, névalírásuknál egyebet is tudnak. Hátha még a zárdaiskolája nem volna? Bajorország jön Petrozsény segítségére. Miért? Pénzt akar tanítványai révén szerezni? Német kolóniát akar Petrozsényből csinálni? Nagy hittérítői szándékai vannak? Ki merné ezek közül csak egyiket is állítani? Egyszerűen a jóerkölcsök terjesztése, a lelki sötétség szétoszlatása törekvésük célja. És Petrozsény közönségét a czélok hidegen hagyják? Midőn Petrozsény képviselőtestületétől ezer koronát kérnek, hogy az állam helybeli népoktatási szükségleteinek megfelelhessen, ezt közönyösen megta-

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Nagy szívbeli felháborodásomban kihez is fordulhatnék máshoz. — Tegnap a mint a Warhanek ur háza előtt megyek, megszólít valaki: „Kérem Nagyságos Ur!” Berger ur söresarnoka előtt többen állottak s a csoportból e hang ütötte meg fületem: „miért Nagyságos ur?” Tovább siettem, de titokban evett a méreg és elhatároztam a nagy nyilvánosság előtt venni magamnak elégtételt. Tegyen igazságot a Szerkesztő ur és az olvasó közönség. Hát miért ne volnék én Nagyságos ur? Így szólít a nyomdász-gyerek, a pincér és minden ügyes-bajos ember ki remél tőlem valamit. Máskülönb ma ki nem Nagyságos? A nők kivétel nélkül Nagysága s ha egy varró-lányt feleségül vesz egy vállalkozó, ennek a révén miért ne lehetne ő is Nagyságos ur? Ki nem hallotta, mikor Száli mama kiszól a eselédnek: „Julis főzze be a levest, mert gyhün a Nagyságos ohr, hallam hogy fhütyöli az occezn.” Hát csak én ne lehetnék Nagyságos ur?

Méltóságos is lehetnék, csak volna vékonyabb az orrom és a lábszárom s viselnék tavasszal és ősszel sárga színű, derékkig érő báránnyör ködmönt; nyári időben bokáig érő hosszú — téli fagyban csipőig érő rövid kabátot. Hát még a ki Grébénél dolgoztat s van neki andiens — frakkja és fantasie frakkja a nadrágja 25 foltos. A gombos cipőit Urbán varrja — Bécs, Habsburggasse nro. 2. — tizenhat forintért. Nyáron Habig — télen Pörfi-féle kalapot visel. Hal után fehér-

pecsenye után vörös bort iszik s a cognacot nem dél előtt hanem délután, fekete-kávé közben. Tudja, hogy a havanna szivar csak úgy jó, ha nyers; falain fayence, pálcza terra-cotta; az asztala oly törpe, hogy verbő ember gutaités veszélye nélkül nem vehet ki a három-ezer éves cserépedényből egy cigarette-et. Hamutartója augsburgi ezüst bunzen munka a XV.-ik évszázadból. Minden szívtartásukja büszkén viseli a Marton czég bélyegét, némelyiken még monogram, s egy páron czimer is van. Az ilyen ur, már Méltóságos ur. Hogy kifizeti meg ezt az uri modot? az nem tartozik a dologra. A fizettség mégis csak Méltóságos urak vagyunk. Én annyira nem vihettem, sokkal gyávább a természetem s mert a mindennapi munkám után élek; dolgozom hetenkint negyven órát, s mikor pihenek: tanulok. Olyan forma állapot ez mint a székelgy gazda lovainak az állapota, mikor pihennek akkor trágyát hordarak. Tanulás és munka nem nagy becsületére válik tekintélyemnek, A közönség leszálitana a méltóságos lohátrol, de nem nagyon bánom. Tudom, hogy a nagy czim és munka ritkán férnek meg együtt.

Mióta ide telepedtem lett belőlem Járó ur. Ez már nagyon bszant. Akár merre megyek, akár mit csinálók le járouraznak. Ha legalább Járó Kelő urnak hívnának, avagy kritikus urnak — mert mikor színészek vetődnek ide, én írom a színkritikákat — de egyszerűen Járó ur!!!

Én nem mondom soha Bethlen ur, Toldalagi ur, Teleki ur, hanem azt mondom, hogy Gróf ur; sem nem mondom: Rosenberg ur, hanem ügyvéd ur; sem Priváry ur, Esztergályos ur, hanem igazgató ur, tanár ur. Miért mondják nekem Járó ur?

Olykor azt gondolom: Járó Kelő barátom te bizonyosan bogarat frustukoltál s az nem a gyomrodba ment, hanem a fejedbe. Moesáry írja, hogy minden magyar ember arisztokratának születik. Vigyázz, nehogy téged is megszálljon a czimkorság ördöge. Miért nem vagy megelégedve a Járó ural? Jusson eszedbe, hogy nem mindenkit hívnak Járó Kelőnek. Mások, sokan, az édes anyjuk kinszenvedésének köszönhetik a nevüket. Te magadnak köszönheted a nevedet is, miveladtod is. Ha születni érdem, hát ez az érdemed neked meg is van; s ha a levés is valami, hát lettél is olyan a milyen legény. Evvel a levéssel mégis csak előbbre vagy egy gondolatnyival azoknál, a kik csak születtek. Aztán a franczia megelégszik a monsieur-vel, a német a Herr-el. Monsiur Legouvé, monsieur Michelet — nem is hangzik oly rosszul; Herr Freuligrath, Herr Rath, Herr Unrath. Mind igaz ez, hanem azért engem mégse Járó urazzon senki! És tovább így elmélkedem.

Hogy is van az, hogy a magyar intelligens osztály nem szeret ily hivati: Csató ur, Bitai ur, Dózsa ur? Németnek, francziának eszébe se jut ilyesmin főn-akadni. Pedig azok sem demokratábbak — legalább a német bizonyára nem — mint Cserey ur, Nagy ur, Béteki ur. Sőt a német társadalom sokkal élesebben van tagozva mint a magyar. Vajjon megkaptam-e a helyes okot, ha a magyar élet patriarchalismusában keresem a dolog nyitját?

A bizalmasodó bátyám, öcsém, néném, hugom nálunk nem azt jelenti, amit az oncle, neveu, tante, Muhme, Base. Nálunk e megszólítások nem vérszerinti, hanem osztályszerinti köteleket jelentnek. A kit mi urazunk, azt leauraztuk. Az ur szóval azt mondjuk, hogy

gadja. Miként akar magairánt tartozó kötelességnek megfelelni, hisz 1900 évi népszámlálás adatai szerint a lakosság több mint 50%-a nem tud írni és olvasni. Ilyen alapokra akarják Petrozsény jövőjét fektetni? Törmelékre építeni palotát? Kik leginkább szívükön viselik gymnasiumunk ügyét még azok is megfelleltek arról, hogy ma egyedül az állami iskolából kaphatják növendékeiket, a panasza pedig, hogy a belépő tanuló még az égtájakat sem ismeri, nem tudja az egyszerűet stb., nem fog segíteni; — itt tenni kell. Népoktatásunkat kell elsősorban rendezni, megfelelő számú és képzettségű tanítókat kell az állami iskolának adni s hogy ez meg legyen az elsősorban az iskola gondnokságának kötelessége. Vagy pedig a tankötelesek létszámának megfelelő iskolát állítson maga a község. Sokkal imminensebb szükséglet ez, mint a község háza vagy akármi más kiadás, melyre a 120.000 koronát megszavazta.

A bokr és bozat nem tartja fel a rohanó vizek rombolását, egy nagy zápor elsöpörheti összes alkotásainkat. Az a néhány intelligens ember ki most jövőnket munkálja eltávoztathat, kidőlhet.

A nép egyetemét az összes lakosság intelligenciáját, tudását kell gyarapítanunk, mert „elvéssz a nép mely tudomány nélkül való.” Csekély eszközökkel néha nagy czélokat lehet elérni, ha az intéző körökben megvan a nemes ambíció a közjóra munkálni. S mivel most megvan, nem szabad szemüket csak egy czélra irányozniok. Mig a himes lepkét kergetjük, könnyen végig terülhetünk valamely rejtett vizmosásban s azalatt a lepke is tova repülhet.

Iskolát, jó és elegendő iskolát a népnek; minden egyéb csak azután következhetik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Petrozsény küldöttsége a főispán előtt. A „Hunyadvármegye” részletesen emlékezik meg azon szép

nem vagy hozzánk való. Még a nők is keresztnevének szolgták a férfiakat s ha nem tartozik szorosabb társadalmi körökbe akkor a vezeték nevükön. A kinek azt mondják, hogy ur, annak tanácsos minél hamarabb elhordani a sátorfáját.

Mikor nekem egy dáma azt mondja: édes Járó ur, önkénytelenül nyulok a zsebemhez, hogy véletlenül nem log-e ki belőle egy centiméteres, s mindig szentül hiszem, hogy mértéket akar velem vétetni a lábáról.

Igen is, elfogadom: Szerkesztő ur, profesor ur, ügyvéd ur, mérnök ur, képviselő ur, bíró ur, alispán ur, orvos ur, igazgató ur, de Járó ur! még csak nem is Járó Kelő ur! a patvarba is tessék az én pennámat jobban megtisztelni.

A német azt mondja: Herr Schuster, Herr Tischler, Herr Schneider, Herr Kaufmann, Herr Drechsler; a magyar nem mondja: eszmadia ur, asztalos ur, boltos ur, szabó ur, esztergályos ur. Ime az egész sérelem megfajtése.

A magyar társadalmi felfogás nem minden foglalkozást vett be az urazás kategóriájába, a német valamennyit bevett. A honorációz pályákat Verböczy nemesseggel, a társadalom ur ezimel ruházta fel. A társadalmi felfogáshoz alkalmazkodott a nyelv geniusza. Lelkész ur, orvos ur, kántor ur, ügyvéd ur, tanító ur, karmester ur, mert valamennyiről az a vélelem, hogy az esze után él.

Azok a mesterségek azonban, hol nem az ész a fő-czik, nem uraztatnak meg. A mesterség helyett ezeknél az embert választotta ki a társadalmi felfogás s az embernek adja meg az ur ezimel és nem a foglalkozásnak. Fehér ur szabjon nekem egy ruhát, Kis ur adjon nekem egy kalapot. Nem mondjuk, hogy szabó ur, kalapos ur; mert ez a foglalkozás — inkább kézi lévén, nem megy ur számba.

Hogy a czimezés mennyire a foglalkozáshoz van kötve világos abból is, hogyha egy bárót — kinek a czime méltóságos — véletlenül kineveznek végrehajtónak, nem mondjuk neki méltóságos ur, mert a végrehajtási foglalkozást bármint hányjuk, vessük is a dolgot mégsem valami méltóságos foglalkozás, hanem báró ur, vagy méltóságos báró ur, vagy végrehajtó ur, a mint

jelenetről, midőn vármegyénk nagyevű főispánja Petrozsény hazafias küldöttségét f. hó 21-én megyénk székhelyén oly szívélyesen fogadta. — Henrik Viktor bányafőmérnök, a salgótarjáni közénbánya részvénytársulat igazgató-helyettese, mint a küldöttség elnökének igen szép és korrekt beszédére Baresay Kálmán főispán úgy is mint az ősi kiállítás védnöke kinyilvánította, hogy meleg érdeklődéssel viseltetik községünk fejlődése iránt s jóindulattal törekszik arra, hogy a még zsege de a fejlődésnek és felvirágzásnak alapföltételeivel és elemeivel rendelkező községet hazafias működésében az ohajtott sikerek elérése körül a legnagyobb odaadással és eredményesen támogathassa. Örömhirt küldött: a kir. járásbíró és határszéli kapitányság felállításához a kormány és az összes tényezők jóindulata biztosítva van. A vezetőkön kívül a küldöttség tagjai voltak: Dr. Rosenberg Ignác ügyvéd, Papp Sándor gyógyszerész, Priváry Géza gymn. igazgató, Marek Mór birtokos, Joanovics János ipartest. elnök, Varjassy István ipartest. titkár, községi képviselők.

— Halálozás. Az égykori Lámpe Jánosnak, ki az akkori brassói bányatársulatnak volt kiváló tehetségű alkalmazottja, özvegye élete 62-ik évében rövid szenvedés után f. hó 22-én hunyt el Petrozsényben. Földi maradványait az anyaföldnek 24-én adták át. Jó lelkének nyugalmaért a gyászoló rokonság engesztelő szentmiseáldozatot mutatott be az egek urának a petrozsényi róm. kath. templomba, f. hó 27-én d. e. 9 órakor.

— Meglőtte a legjobb barátját. Vizi Albert és Lieser Lajos vulkáni bányamunkások állandó jóbarátságban éltek; együtt dolgoztak, együtt mulattak, együtt voltak mindig. Lieser János éppen akkor lépett be Vizi udvarára, mikor ez fegyverét töltötte; a fegyver véletlenül elsült s a töltés Lieser hasába furodott, a ki rövid szenvedés után a petrozsényi bányakórházban meghalt. Barátai nagy részvét mellett temették el; vállukon vitték ki a temetőbe. Fegyverről lévén szó felhasználjuk az alkalmat s arra hívjuk fel az előjáróságoknak figyelmét, hogy ama megyei rendelőnek, mely elég precíz és szigorral írja körül azt, miszerint kiskorunk semminemű fegyvert használni, vagy tartani nem szabad s nagykorunk is csak alispáni engedély elnyerése után, most már végre valahára, annál is inkább szerezzen érvényt, mivel az utóbbi időben a flobertek, pisztolyok, revolverek stb. úgy élszaparodtak minden községben, hogy a járó kelőnek nincs biztonságban az élete.

jól esik az embernek, egyikért sem nehezíthet meg mert a három közül akár melyik jogosan illeti meg; azonban a királyi táblák elnökeit, a főispánokat, egyszerűen Méltóságos uriak is szólíthatjuk, mert az állás melyet betöltenek méltóságos, ha bár ők maguk zsellér származásuak lennének is.

Mármost én nem kutatom, helyes-e a magyar nyelvnek és társadalmi felfogásnak ez a beosztása, de annyit tudok, hogy akár mennyit járok-kelek, mégsem az inammal keresem a kenyeremet, hanem az eszemmel. Már olyan, a milyen. Tessék rá véczetet faragni, a mennyit tetszik. De a jussomból nem engedek. Követem, hogy a mesterségem respektáltassék. Én senkinek sem vagyok Járó ur, hanem vagyok rovatvezető ur, vagy munkatárs ur, vagy tárczaíró ur, vagy szerkesztő ur.

Mert a ki engem ezentul is Járó uraz, azt én vissza urazom s kifelejem a grófit, bárót, doktort.

Nincs igazam?

Azt már nem tudom, hogy a Nagyságos ezimemmel milyen lábon állok; az adom duplán számít, független vagyok mint egy pisztráng, akkor eszem a mikor éhes vagyok, adosságom — nos talán az is van. — Miért ne lehetnék én ilyen állapottal Nagyságos ur?

Egyébiránt nem bánom, lesznek Tekintetes ur is. Csak az a baj, hogy azt nem akarják olyan könnyen adni. Ehhez úgy látszik egyéb is kell mint az akarat. Nehány szilvafa a csűrűsben, egy kis kenderföld s aztán nagy darab szántók és még nagyobb legelők. Stribler emberre nézve kissé nehéz feltételek. Deák Ferencz, Giezy Kálmán is Tekintetes urak voltak. Ha Klein ur komolyan venné azt a felírást, hogy „a Tekintetes Klein ur házának építési terve,” bizony Vázsonyi képviselő ur és az ő demokratái kitagadnák a nációból.

Ha nem lehetek tekintetes, hát legyek legalább Nagyságos.

Ha látná az az ajtóban állingáló hangtulajdonos ur, hogy a levélnyomatóm micsoda kararai márványból faragott kabinet-stück velencei mór gyerekekkel ékítve, talán mégsem kérdezné a társaitól olyan fittmálva, hogy „miért Nagyságos?”

Járó Kelő.

— A megsértett udvarló bősüja. Zsurzs János cs. és kir. közöshadseregbeli szakaszvezető a görög-keletiek husvétját Petrozsényben töltötte rokonánál. Ugy látszik, hogy ünnepjük elsőnapján a kellőnél többet öntött fel a garatra, elfelejtkezett arról a kötelességre, hogy a katonák még a civil hölgyekkel szemben is mindig tanusítani szoktak. Szuszán Flora petrozsényi hajadont, ki Petrozsény főtevezőjén udvarlóival sétált, a világ szemelattára átkarolta aztán nevével eltaszította magát. Virtuositásának azonban keservesen megadta az árát, mert a leánynak egyik kísérője Blagilla Miklós megsértett vadként rohant, — nem el, — hanem a sértőre s úgy felpofozta s a katonából kirántott szuronyonnyal úgy megütötte, hogy a szakaszvezető ur egy pillanatra a földön fekvő jónak látta, hirtelen felugrani s fegyverét és sikkaját otthagyni s futásba keresni menedéket. Ugy sértő mint sértett ellen illetékes helyen a szigorú vizsgálatot már megindították. A szuronyt, mivel vérfoltok voltak rajta, a csendőrség beküldötte a járásbíróshoz. Azt mondják, hogy a rendőrség egy néhány bátrabb tagja ezt az utcai ordítást egy nagy becsukott kapu mögött hallgatta végig s csak szélsécsen után dugták ki orrukat.

— Szenzációs eskü. A főváros előkelő közönségét nagy izgatottsággal tartotta egy házassági eset, mely a napokban folyt le egy ismert családban. Az esküvőre a szokásos előkészületek minden irányban megtörténtek s már csak két nap választotta el a fiatal jegyest a házasságkötéstől. A vőlegény, egy előkelő bankhivatalnok, tele volt adóssággal, a menyasszonyt pedig dús gazdagnak ismerték mindenfelé. Azonban a menyasszony apját üzleti spekulációi megfosztották utolsó fillértől is. Akárhogy szerették is egymást a fiatalok, ilyen zilált viszonyok között a menyasszony semmi áron sem akart tudni az esküvőről, mert vőlegénye őszintén megvallotta neki, hogy mennyi az adóssága. Az összes családtagok és jó barátok elküldték már a nászajándékot és éppen a menyasszony szülőinél lett volna fogadó ebéd. Sürgönyileg lemondták. Szomorú nap volt. Vidámság helyett kétségbeesés! Menyegző helyett boldogtalanság! A vőlegény vizsgálatni akarta menyasszonyát. Hiába való volt minden kísérlet! Egyszerre azonban a hangos zokogást és a vigaszt nyújtani akaró hangok közé egy barátságos, idegen hang keveredett. „Ne vegyék rossz néven, ha ilyenkor hivatalunk alkalmatlankodom, de mi kötelesség szerien gyorsan és pontosan intézzük el ügyfeleink megbízását. Az a sorsjegy, melyet Önök vásároltak nálunk, főnyereményt nyert.” Ezzel a Török A. és Társa budapesti bankháza kiküldötte kifizette a nagy főnyereményt s így már mi sem állta útját annak, hogy zavartalanul megkössék a házasságot. Ez az eset a fővárosi előkelő köröknek még sokáig emlékeztetőben maradt.

— Tüzeset. Csütörtökön, f. hó 23-án éjjel után egy óra körül irtózatos tüzilarma verte fel Petrozsény lakosságát álmából. A Malea híd felől, a patak balpartján, Jakocs József ácsapallér nagy faháza eddig még ismeretlen módon meggyült. A nagy szélsécsenben egy pár perc alatt hatalmas lángoszlopok csaptak ki a fedélzet minden oldaláról s ezért tünt fel mindenki előtt úgy mintha legalább is egy emeletes ház égne. A malom vízvezető árka a közvetlen közelben volt s így sikerült a tüzet elég gyorsan lokalizálni.

— Legujabb felfedezés. A „Petrozsény és Vidéke” 1903. évi április hó 19-iki számában Dombora aláírással egy „Ma fedeztem fel” czímű elmés czikk jelent meg, mely esekélységgel foglalkozik.

Azt kérdi ugyanis a czikk író ur, hogy a Livazény község Aninosza telepén lakó bábaasszony nevében, — a ki a Petrozsényhez tartozó Dílszatelepi bányászcsaládokat is kiszolgálja a Tekintetes Bányagazgatóság által kötelezve van — a születési esetek a II.-od bíró által bejelenthetők-e?

Hogy Hunyadvármegye vadregényes határvidékén létezik olyan anyakönyvezető, a ki az okleveles babák számára az 1902 évben 95. o. szám alatt kiadott m. kir. belügyminiszteri rendeletet és utasítást és az ezen rendelet tudomásul vételére kiadott 10773/902 számú szolgabírói intézkedést nem olvasta el, ezt meg legújabbán én fedeztem fel a czikk író kezdeményezése folytán.

A fentebbi rendelet 7. §. 4-ik bekezdése a következőleg szól:

„A babáknak másik kötelessége az, melynél fogva a bába minden születés, a melynél segédkezett, tekintet nélkül arra, hogy a gyermek élve vagy halva született, vagy pedig szülés közben elhalt, 24 óra alatt a születési hely szerint illetékes anyakönyvezetőnél szóval

vagy írásban, vagy a mennyiben a szülésnek az illetékes anyakönyvvezetőnél való közvetlen írásbeli bejelentése akár irástudatlanság, akár más okból akadékoskodás, saját községi eljárásánál személyesen bejelenteni tartozik," stb. stb.

Hát tisztelt Dombora uram méltóztassék e rendeletet figyelemmel elolvasni, s beláthatja hogy a mennyiben az aninoszai bábaasszony nem rendelkezik repülő-géppel s a Dilzsán született gyermekek egy röpke pillanat alatt nem jelenthetők be Petrozsényben, azt a szülési esetet hozzám mint az aninoszai telep II. bírójához bejelenteni tartozik s a további eljárást aztán nekem kötelességem megtenni, vagy talán papirkosárba dobjam a bába jelentését? Ez ügyből kifolyólag egy kérdésem is van most már Dombora urhoz! Kegyeskedjék viszont engemet talán arra a legeslegújabb felfedezésre vezetni, hogy mely rendeletben van az megírva, a mint azt az aninoszai bábaasszonynak meg kell hagyni bátor volt, hogy a petrozsényi anyakönyvvezető csak délután 3—4 óra között tartozik a talán távolból jött bábaasszony jelentését indomásul venni? Avagy az ezen kívül eső hivatalos időt felfedezésekre méltóztatik fordítani? Ha igen, akkor több szerencsét kívánok a felfedezéseire.

Faltis Jaroslav

aninoszai II. bír.

(* A kérdések kérdése: a kérdéses bélyegző. — Szerk.

CSARNOK.

Barcsek néni.

Beesett mellü, magas, esontos, száraz asszony volt; sárga asszott, sok-sok ránczól barázdált arczczal. Sűrű hosszú szemöldöke összeért és olyan szuros pillantása volt, mintha az egész emberiségben a saját elenségére ismert volna. Hosszukekeny óra alatt feketén árnyékolt vonal húzódott, a mire akármelyik 18 éves suhancz büszkén hivatkozhatott volna mint leendő bajuszkának tagadhatatlan és biztos előpostájára.

Szájában egy pár fog még okvetetlenkedett; szája szélén azonban szerényen meghuzódott egy jókora bibíres, a miből kemény szürszálak állottak kifelé és a mi egy kis miniatűr tövises dísznő benyomását gyakorolta a szemlélőre. Konzekvensül fekete elnyűtt terno ruhát viselt, keskeny fodorral szegélyezett, bő kabát-kával. Feje örökösen fekete kendővel volt bekötve, mely alól összebe vegyülő hajjainak logtak az arezába. És mert pék üzletet folytattak, fekete ruhája a lisztől olyan kinézést nyert, mint mikor régi, füstös háztetűkre lerakodik a hulló dér.

Fejkendőjének álla alá kötött esüskéje rendesen téstzás volt. Ennek kiinduló pontja valószínűleg abban culmilálódott: hogy nagyon a téstzás teknő felé talált hajolni; Isten tudja minő okból.

Egyéb iránt mindig harisnyát stopfolt, noha erre nem sok szüksége lehetett. Már tudniillik a harisnyára, Amennyiben őrös széles talpu lába csak úgy hevenyibe valami nagy csoszogó bőrpapucsba volt bujtatva; megelőzve Kneipp Pater összes tudományát. Ilyen volt Barcsek néni!

Teljes ellentéte volt az ura. Pirosképi mosolygó jovialis, a negyvenesekben levő középső emberke. En mindég pirossal szegélyezett szürke reggeli „schlaf-rokban” láttam a mi derékban piros hosszú rojtos zsinorral volt átkötve. Fején kis veres török sipkát hordott és aztán mindég pipált: hosszú száru kacskaringos fehér porcelán pipából, a melyekre különféle ríktő tájképek voltak pingálva.

Nem tudom, hogy került össze ez a két ember; de az ellen határozottan tiltakozom, hogy valaki reá fogja, hogy azért kerültek össze, mert „az ellentétek vonzák egymást.”

Az ellentét meglehetett, de vonzalom

Különbön úgy fél füllel hallottam valamit, hogy az üzlet az asszonyé lett volna. Az első urától maradt reá.

O az a péküzlet! Az utam arra vezetett az iskolába és olykor reggel tele tudóval szívtam magamba a friss sütemény kábító illatát! Suviksz ahhoz képest, egy teljes virágjában levő oleandererdő büvös bájós lehellete.

Hát még mikor az a szerenese ért, hogy anyám a hivatalos uzsonnámat két krajezárral megváltotta és én büszkén önértélesen benyitottam a kiflis boltba. Tulajdonkép nem is annyira a kifli, mint talán a vásárlás tett boldoggá.

A mint a kilincset megnyomtam, és az ajtot befelé nyitni kezdtem, először is megcsendült az ajtóra függesztett csingi-lingi, a mi arra szolgált, hogy a benn levőket figyelmeztesse az ujonérkezett vevőre. A csi. lingelésre ágit adott ezüst csengéssel egy pár sárga

kanári, tromfolt reá betanult ritmusban egy fekete rigó. Arra aztán rikoltani kezdett kalitkájában a mátyás:

„Frau Mam! Frau Mam!”

Csoszogott is be Baresek néni nagy dérral.

Pápaszemét fellökte a homlokára, össze húzott szemöldökkel előbb végig fikszirozott aztán reám ordított: „Ná, was brauchst den?”

En nyújtottam a két krajezárt, ő pedig a ropogos kiflit; még egyszer végig néztem a sok tarka madár seregen. Baresek néni egy elnyújtott „Ná-t” hallatott arra aztán pöndörültem kifelé.

Máskor szerencsésebben jártam, mert Baresek bácsi szolgált ki. Olyankor aztán végig mutogatta a sok szép madarat. Produkáltatta a Vidra kutyát és ha olyas kedvébe volt egy-egy muskálit is tépett számonra, de azt is olyan vigyázva, hogy a vén Hárpia a hiányt ne észlelhessen. Pedig nyílt ott elég, az utcára száguldo csifra vas rácsu ablak mögött.

Egyszer aztán a két krajezárom megmaradt krumpliczukorra. Nem vehettem kiflit mert a pékbolt zárva volt és ugys maradt három napig. Ezt a különös körülményt az idézte elő, hogy meghalt szegény Baresek bácsi. Hirtelen összeesett, szívszélhűdés érte.

Nagyon szép temetése volt. Baresek néni új fekete ruhájában úgy festett: mint egy kiöltözködött óriási sárga cserebogár. Nem sirt csak folyton intézkedett, hogy minden rendben menjen. Sőt mikor a koporsót beszegezték a visszamaradt szegeket gondosan papírba csomagolva a szekrény tetejére helyezte, nehogy egy is kárba vesszen.

Miután az üzletet megint folyamatba helyezték, az az anyagi kár háramlott reá, hogy én nem merem többé oda benyitni. Lehet attól féltem, hogy Baresek bácsi lelke kísért oda bent. Tényleg egy idő múlva azt mondja nekem egy társnőm:

„Te, a Baresek bácsi feltámadt!”

Kétkedve néztem végig rajta:

„Eredj, ne beszélj!”

De igazán; menj csak be, meglátod.”

No ahhoz, hogy bemenjek, legalább is két krajezárra lett volna szükségem, a mi éppenséggel hiányzott ezuttal.

Sunyi modra felkapaszkodtam az ablakpárkányra és bekukuskáltam. Hát Uram fia! egy széken ott áll Barcsek bácsi és babrál valamit a kanári madár kalitkáján. De a „schlafrokja” megrövidült és olyan csunyán logott rajta, mintha nem hozzá szabták volna. Végül megpillantottam az arcát és ijedtembe majd lefordultam, mert egy csunya sáppadtkepű fekete szakállú idegen ember vigyorgott az épen belépő Baresek néni-re, a ki most egy nagyon határozatlan szintű, rongyos fuszékli stopfolt.

Pulykayné.

Egy szép asszonynak.

Jön a tavasz. Hej a tavasz!

Ez aztán a szerető.

Olyan ifjú, s már oly ravasz,

Óvatos de vakmerő.

Nesztelen jó, loppal halad,

Mint tolvaj néz szerteszét,

Ugy tekint leple alatt

Szunnyadozó kedvesét.

Hó a leple. Félig fedve

Fekszik a föld s alma jó.

De ráfúj a tavasz kedve

S foszladoz a takaró.

Már kinéz a lába-ujja,

S a kikelet álnokul

Itt lefejt, ott lefűtja,

Mig a fátyol szertehull.

S míg az ifjú föld kinyitja

A kék ibolyaszemet,

Csókjaival elborítja

Kedvesét a kikelet.

Oh hagyj abba, tüzes legény!

Tisztelegre is tekints!

Mit tegyen az olyan, — szegény! —

Kinek szeretője nincs?

En se mindig kopár tarlón

Járatám bús kedvemel.

Nekem is volt édes alvóm,

A kit csókom kelthetett.

Hej, sok év mult el azota,
Sok kikelet s hervadat,
De sem új csók, sem új nóta
Ez ajakról nem fakadt.

Mégis ma, hogy kedvelellő
Országod megnépesül,
S hűvös eső, lanyha szellő
Gerjesztően leng körül,
En is, túl a kínos tusán,
Levetem a régi bűt
S lelkem szárnyas Pegazusán
Megnyomom a sarkantyút.

Repülj, nótám, kora reggel,
Szállj meg egy kis kert alatt,
Vidd el ezer üdvözléssel
Hajnali friss csókomat.
Mint az illat, mint a pára
Szállj láttatlan, csendesen
A szép asszony ablakára
S mondd neki, hogy szeretem.

Mondd, hogy csóknak vagy hozzája,
Milyen könyvemben nem terem,
Mondd, hogy visszajött a golyó
S visszajött a szerelem.
S ha élzne, meg ne mondd ám!
Halj el egy bokor megett.
Sohase téj vissza hozzám!
Hagyd képzelnem, hogy szeret! D. L.

Közgazdaság.

Bámulatos haladás.

Igazán annak lehet nevezni amit az emberi elme, építkezések, gépek, közlekedési eszközök előállításánál fokról fokra elért. De nemcsak az élettelen anyagból állít elő meglepő munkákat, hanem az élőlények tenyésztesével sem marad hátra; mily óriási feladatot végzett a szőlők újratelepítésével továbbá a diszkertészet, gyümölcsészet stb. terén. Van azonban egy dolog amely mindeniknél rohamosabban terjed, ez az élőkerítés létesítése. Igazán bámulatos haladásnak lehet nevezni azt amit már sok ezer birtokos és kisgazda az élő sövény ültetésekkel elért s joggal állíthatjuk, hogy nagy mulasztást követ el minden gazda kinek olesó, örökös és teljesen áthatatlan kerítésre van szüksége, ha nem ezt alkalmazza, mert úgy kertek, udvarok, majorok, tanyák legelői, hegyközségek, temetők, valamint kisebb és nagyobb birtokok stb. stb. a legolcsóbban egyszerűs mindenkorra úgy zárhatók körül, hogy nemcsak ember de semmiféle apró állat be nem hatolhat, illetve ki nem menekülhet, szóval a körülkerített részeket teljesen kulescsal zárhatóvá teszi. Azért is terjed így el, hogy alig van az országnak oly része, ahol nagyban ne alkalmazzák, főelőnye lévén hogy agyag, homok, szikes, köves és vizenyős talajokban is, egyenlően dusan tenyésző s legellentőbb irtoztató nagy 20—25 söt nem ritkán 35 emre elágazott tövisei a legremekebb örökös sövény képezik, árnyékot nem tart s a levegőt átterszi. Gyorsan fejlődik gyökshajtásokat nem nevel mint az akác, orgona. Ha 2 éves korában a földszintől 10—20 cm magasan fűrésszel levágatuk, annyira megsűrűsödik, s izmos tövisével úgy összeál, hogy azon semmiféle állat még az apró csirke sem hatolhat át, hozzá még oly olesóság, hogy azt bárki megszerezheti: 1000 csemetét 6 frtért meg lehet kapni s ez elég 200 méter kerítés megörökítéshez. A legnagyobb tenyésztes az országban az „Érmelléki első szőlőltvány telepen” van — Nagy Kágya u. p. Székelyhid — ahol igen nagy gondot fordítanak ezen csemeték nevelésére. Tavasszal felásva hideg pin-cékbe helyezik, hogy a kifakadt megakadályozzák, így még Május közepén is a legjobb eredménnyel ültethető. Az ültetés és kezelésre nézve pedig — bár az igen egyszerű — ábrakkal ellátott nyomtatott ültetési és kezelési utasítást küldenek, díjtalanul minden rendelkezéssel. Kívánatra díszes fénynyomatu árjegyzéket is ingyen és bérmentve bárkinek, aki címzett egy levelezőlapon tudatja. Ezen catalogus megszerzése mindenki-nek érdekében áll, még azoknak is akik semmit rendelni nem akarnak, mert benne számos oly közlemények elbeszélések szép képek stb. foglaltatnak melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt.

Felölös szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

43-50

Verlangen Sie

gratis und franco
meinen illustrierten Preis-catalog m.
über 500 Uebildungen vom
Uhren, Gold-, Silber-, u. Musik-
waren

HANNS KONRAD
Uhrenfabrik und Exportheus
BRUX Nr. 331 (Böhmen).

Elvem kevés haszon, nagy forgalom.

FISCHEL VOGEL

ÁRUHÁZA A „ZÖLD HÁZ”-hoz
PETROZSENY.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke nagy-
érdemi közönségének becses tudomására adni,
hogy bécsi és bpesti bevásárlásom alkalmával
sikerült szert tennem olyan árukra és olyan
árban, hogy képes vagyok a versenyt kiállni
minden kereskedővel szembe és az igen tisztelt
vevőknek potom áron — szükségletük esetén —
a következő árucikketeket kiszolgálni u. mint:

Férfi, női és gyermek cipők, férfi ingek, gal-
lérók, kézelők, férfi, fiú és gyermek kalapok.
Női és leányka kalapok, férfi ruhák, nadrágok
és felöltők. Mindennemű nyakkendők, női-gyer-
mek és férfi harisnyák. Cretonok, voilok, szati-
nok, battisztok, chiffonok és vásznak. Női sző-
vetek, ternok nagy választékban. Oszfordok,
kanavaszok, keresztelő kelengyék. Női kabátok
és gallérok. Paplanok, kötenyek és alsó szok-
nyák. Ágyterítők, függönyök, abroszok. Nap- és
esőernyők. Fűzők és mindenféle kendők nagy-
választékban. Női ingek és corsettek.

Fenti áruk a legjobb minőségben és a
legolcsóbb árakban nálam kaphatók.

Butorokban nagy választék.

Sirkoszoruk és temetkezési cikkek.

FISCHEL VOGEL.

Rendkívüli olcsó árak is szolid kiszolgálás.

Eladó háztelek.

Lupényben az állomással szemben, a főúton
egy háztelek eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál Märek Mör
Petrozsényben.

Egy jó házból való fiú

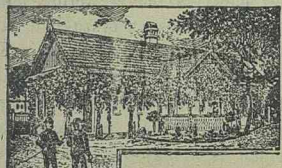
tanonczul felvétetik

Kohn Katalin

üveg- és porcelán kereskedésében
Petrozsényben.

• Szőlőlugast ültessünk •

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban
nem minden sző-
lőfaj alkalmas,
(hár mind kuszó
termése ü) mert
nagyot bírja ha
megnő is, termest
nem hoz, ezért
sokan nem érlel-
dik. Hol lugasnak
alkalmas a okat ültettek, azok 1 óven
enattja: hozukat az egész sző bérés
idején a legkisebb muskataly és
más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt
megtermes nincsen oly ház, mely-
nek fa a mellett a legcélszerűbb gon-
dóással felnevelhető nem volna,
ezenkívül más épületeknek, kertek-
nek, kerítéseknek stb. a legremekeb-
b disze arékul hogy legkevesebb helyet is el foglalna az
egyikre hasznosabb részekből. Ez a leghaladatosabb
gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vo alkotó szíves ényinyo-
matu katalo.us lárának ingyen és bérmenten küldetik
meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.
Ermelléki első sző báltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

JEGYZÉKE az
55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:
1.000.000 korona.

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
2 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	50000
1 „ „	40000
3 „ „	30000
3 „ „	25000
3 „ „	20000
3 „ „	15000
36 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
437 „ „	2000
903 „ „	1000
1529 „ „	500
140 „ „	300
34150 „ „	200
4650 „ „	170
4650 „ „	130
100 „ „	100
4350 „ „	80
3350 „ „	40

55,000 nyer. és jut. 14.459,000
kor. összegben

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos
tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben) utánvételezni kérem
) postautalvánnyal küldöm.) A nem tetsző törlendő
) mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.))

Pontos cím.

Kiváló szerencse

Török-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyra-
becsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab.
osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110.000 sorsjegy 55,000

PÉNZNYEREMÉNNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek
fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen tizennégy millió 459,000 koronát
egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami fel-
ügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei
a következők:

egy nyolczad ($\frac{1}{8}$) frt —.75 vagyis 1.50 korona
egy negyed ($\frac{1}{4}$) „ 1.50 „ 3.— „
egy fél ($\frac{1}{2}$) „ 3.— „ 6.— „
egy egész ($\frac{1}{1}$) „ 6.— „ 12.— „

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében
küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk
azonnal de legkésőbb

I. év május hó 2-ig,

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZA

Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:

Főüzlet: VI., Teréz-körút 46/a

Fiókok: 1. Váci-körút 4.

2. Múzeum-körút II.

3. Erzsébet-körút 54.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett
intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK
BARCOLABAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógy-
szerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

$\frac{1}{1}$ palack 5 korona $\frac{1}{2}$ palack 2-60.

10 palack megrendelésénél 10% engedmény.

Petrozsényben kapható Klein Mör öröksei fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett
intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni. 13-52